

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: 250 év óta Pesten élnek az utolsó budai basa egyik tisztjének leszármazottjai

Forrás:

Uj Nemzedék

3m
(Hely)

1925. 6. 3.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Abdul Akar

Idő

"1925"

Személy

Helyszám

250 év óta Pesten élnek az utolsó budai basa egyik tisztjének leszármazottjai

Abdul Akar családja a századok folyamán rác, majd magyar lett — Beszélgetés a török főtiszt úkunokájával

— Az Uj Nemzedék

Jóval túl a Császártúrdón, de még Óbudán innen, a Csapos-utca 37. számú házában él egy öreg ur a maga, kis, földszintes házában. Órásmester, a környékben megbetegedett órák lelkiismeretes orvosa, a neve Akarbay Ágoston. Jól ismerik a Csapos-utca környékén. A magas, őszszakállu öreg már évtizedek óta dolgozik kis házában, sőt ugyanebben a házban élt és halt az öreg apja, Akarbay Gáspár, aki kádár és fertálymester volt a múlt század hatvanas éveiben, de még a nagyapja is ebben a házban halt meg, de ez, Akarbay Száva, a Vizivárosban látta meg a napvilágot és noha fia, meg a mai is élő unokája igazi jó magyar, ez még a rác nyelven kívül egyebet nem tudott, szintugy, mint az apja sem, de viszont nagyapjától fölfelé minden elődje török volt. A kimutatható őse, a ma is élő Akarbay Ágoston

ton órásmester úkapja Abdul Akar volt, az utolsó budai basának, Abdurrahmannak egyik igen kedvelt főtisztje volt.

A környéken mindenki tud az öreg órásmester török származásáról, de ő maga sem tagadhatná, mert a faji jelleg annyi évtized vérkeresztződése után se mosódott el az arcán. Egész nap dolgozik, de nem túlságos szorga-

lommal, csak éppen annyit, hogy a jövedelemből megéljen csendesen, gondozhassa kis házat, fizethesse az adókat.

— Mert minek is törném magamat, ha se ingem, se gallérom! — ezeket mondja csendes egykedvűséggel és egyben vérségének bizonyítékául is.

Ő bizony, ha süt a nap, fölkel háromlábu székéről, árván hagyja kis munkasztalát és kinnegy, háromszáru esibukjával a kezében,

megáll a háza kapujában, az utcán és sütteti magát a nappal.

Ez a legfőbb szórakozása. Amíg a nap háza falára süt, sohasem dolgozik, ámbar esős napokon se igen veti föl a munkakönyvét, amint a műhelye és egyben fogadószobája is bizonyítja, amelyben falra akasztva, az asztalon heverészve egymás hegyén-hátán van a sok javításra váró óra.

Félreérti a látogatás célját. Valami csudálatos tévedéssel, amit talán az aggkora magyaráz, hiszen elmúlt 78 éves, azt hiszi, hogy a végrendeletének szól az érdeklődés. A végrendeletének, amiről pedig csak ő maga tud az egész világon. Mielőtt a félreértés kiderülhetne, már magyarázza is:

— Fogalmam sincs róla, honnan tudták meg az urak, de ha már ugyis hiába a tagadás, elmondom igenis, hogy kis házamat a bennelevő ingóságokkal, mint alapítványt szegénysorsu és keresztény festőnövendékekre hagyom!

A látogatásnak ez a nem is rejtett „célja“, van olyan érdekes, hogy nincs rá más felelet, csak udvarias bólogatás, a folytatás még érdekesebb lehet, de Akarbay Ágoston szeme hirtelen színt vált, valamire rájött és — hirtelen elhallgat. Nevet.

— Ilyen a vén ember. Hisz uramöcsém honnan is tudhatná. Ejnye, de hogy eljárt a szám. De ilyen ügyetlenséget! (Erősebb jelzőt használt.)

Nincs mód rávenni, hogy többet is mondjon a végrendeletéről, mint amennyit véletlenül elkotyogott, de egy pillantás a falakra, sok mindent megmagyaráz. Egész sereg tájkép lóg a falon, kedvesk, hangulatosak, a Markó-iskola szerint készültek, de lágyabb rajznak. Az ódon aranykeretek sok-sok évtized előtti törekvésekről beszélnek, de még arra is magyarázatot adnak, hogy miért nem rajong Akarbay Gáspár az órásmesterségért.

A szeme szíves, de kissé zavart is, talán amiért nem tud eleget tenni a kérdésnek. Míemlékezzen, de ez a három tárgy mégis megőrizte úkapám emlékét. Sajnos nem tudok róla sokat. Ugy tudom, hogy Abdul Akar volt a neve és Abdurahmannal, az utolsó budai basával együtt védte Budavárát. Úkapám Abdurrahmann oldala mellett harcolt az utolsó kirohánásban, amely a basa halálával végződött. Úkapám is megsebesült, de a csata végén, késő éjszaka mégis volt annyi ereje, hogy levánszorgott a Vizivárosba és bekopogtatott egy barátja, Bajcsévics, rác borkereskedő kapuján. Hatalmas korában testi-lelki barátok

voltak és a rác barát a nyomorúságában se hagyta el. Amhár fejvesztés terhe alatt tilos volt sebesült törököt befogadni, Bajcevicz dacolt a parancsal és úkapám szerencsésen felgyógyult.

— Későbbi éveiben már csak ez a három holmi emlékeztette török voltára, mert hogy sikeresebben rejtőzhessen, az *Akorbajeza* nevet vette föl. Borkereskedő lett maga is, a barátja, meg a tüszőjébe rejtett aranyak segítségével, majd utóbb feleségül vette Bajcevicz leányát, ekkor áttért a görögkeleti hitre és fölvette az Akarbay nevet. A családi hagyomány szerint 105 éves korában halt meg és az azóta eltüntetett alsóvízvárosi temetőben nyugodott meg.

— Az utána következő két generációról semmit se tudok. Nyilván borkereskedők, esetleg hajósok, de kétségtelenül rációk voltak, mert rác és borkereskedő volt a dédapám is, *Akerbay Száva*, akiről mégis tudok annyit, hogy ő vásárolta meg a mai házam környékén azt a házat amelyet gyermekkoromban magam is láttam még. Ezt a mai házat a nagyapám építette és az apám alatt igen virágzó volt az Alerbay-ház. Kádár volt a mesterségére, de már nyakas magyar s a 48-49-iki szabadságharcban az apám rengeteg hordót gyártott a hadsereg céljaira. Ő utóbb fertálymester lett és viselte ezt a tisztségét egészen a haláláig. A temetése 1860-ban volt és kívülről rája Buda és Óbuda minden céhe lobogó zászlók alatt.

— Nem, a törökökkel nem tartok semmi kapcsolatot. Hiszen több évszázada, hogy semmi érintkezésem velük, én talpig magyar ember vagyok és ha néha elgondolkozom is úkapámon, a török vezéren már inkább csak buvárkodó hajlamomért teszem, de a véremből csöppnyi se azonos vele.

Amint mondja most 78 éves. De még kemény egyenesen ül a székén és ha föláll a mozdulatai meglepően frissek. Mutogatja a házat. Nem is hinné az ember, hogy az utcáról igénytelen épület ennyire nagy legyen, tiz vagy tizenkét szoba van benne, de három kivételével mind lezárva áll. Azt a hármat ő használja, meg a gazdasszonya, aki nála is öregebb és egész nap ki se mozdul az ágyból, de bénasága ellenére is ugyancsak kordában tartja a bejáró asszonyt. Ilyen világ és fűgén szolgálatkész lesz, amikor kiderül, hogy voltaképpen a származásáról van szó.

Föláll.

— Csak pillanatig várjon, öcsémuram! — mondja és máris eltűnik a szomszéd szobában.

Kis vártatva visszajön és az asztalra szép sorjában egymás mellé rak egy hosszuszáru tajtékcsibukot, egy görbe handzsárt, az aranyozása merőben fekete, egy fezt, amelynek pirosságát régen kiszitta az idő, de rojtjának fekete selyme ma is ragyogó, mintha most hoznák a boltból. A turbán, amely egykor hozzá, illetve köréje tartozott, elkallódott az idők folyamán.

— Ezek maradtak az úkapámról! — mondja Kiss hátradől a székén és gondolkodik.

— Persze polgárcsaládokban nagy ritkaság, hogy az ember két-három generációra vissza-

1895. évi...
1895. évi...

1895. évi...

1895. évi...

1895. évi...

1895. évi...

1895. évi...

1895. évi...

1895. évi...

1895. évi...

1895. évi...

1895. évi...

1895. évi...